

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 139 • Maribor, torek, dne 5 decembra 1939 • Leto XIV

Organiziranje Balkana

Balkan balkanskim narodom.

Vsa zgodovina vseh balkanskih narodov pokazuje, da so samo takrat storili zase koristne in velike stvari, kadar so nastopali ali se branili skupno. Če ne bi bili balkanski narodi leta 1912. sklenili Balkansko zvezo, ne bi bili mogli premagati fevdalno sultansko gospodarstvo in se končno osvoboditi.

Skozi vse devetnajsto stoletje so vlade in gospodarji posameznih malih balkanskih držav poskušali s politiko, da so bile te države na službo posameznih velikih držav. Tako ravnanje je imelo najslabše posledice tako za države, ki so to pomoč iskale in za celotno balkanskih narodov. Carska Rusija je ponujala zvezo vselej takrat, kadar je Rusija potrebovala pomoč v vojni proti Turčiji z namenom, da bi lažje zavzela Carigrad in Dardanele. Ali kadarkoli je bila ruska vlada prisiljena po drugih silah, da se pomiri s Turčijo, je ostala srbska vojska in srbski narod na cedilu in izročeni na milost in nemilost klanju od strani sultanskih najemnikov.

Avstrijska pomoč je tudi bila ponujana Srbom z namenom, da Avstrija zavladava po celem zahodnem Balkanu. Med ruskim in nemškoavstrijskim cesarjem je bil sklenjen sporazum glede razdelitve Balkana na dve polovici in sicer da vzhodna polovica z Bolgarijo in s Carigradom spada v »rusko interesno cono« in zahodna polovica pa v »avstrijsko interesno cono«. Avstrijska vojska je v 18. stoletju štirikrat poskušala osvojiti zahodni del Balkana. Srbi so jo v tem podpirali, pričakujoč od »kristjanov« dobro zase. Vse to se je vršilo ob klanju srbskega ljudstva, njegovem iztrebljanju v celi oblasti od Kosova in preganjanjem tja preko Save in Dunava.

Bolgarija in Rumunija sta rusko pomoč plačali s tem, da sta bili izkoriščani v ruske imperialistične namene in potem spremenjeni v navadni ruski guberniji. In Srbom se je avstrijska pomoč izplačala na ta način, da ji je bila odvzeta Bosna in Hercegovina, mali Srbiji pa usiljeno gospodarsko robovanje in nasilna notranja vladavina.

Balkanski narodi so morali voditi hude boje proti svojim »osvobojevalcem«, da se resnično osvobodijo. Tako Rumuni, tako Bolgari, tako Srbi. Isto usodo so imeli tudi Arnavti.

Pravo osvobojenje bi prišlo samo takrat, če bi se vsi Balkanci medseboj složili in se skupno branili. Vmešavanje velikih sil je imelo vedno namen jih cepati in zapeljivati. Balkan je tako velik, balkanski narodi so tako številni, kreпки in sposobni, da morejo sami zase ustvariti veliko silo. Njih proizvodnja in njih vojska sta dovolj, da ustvarita in jamčita varnost na kopnem in morju. Nikakršni zunanji varuhi niso potrebni. Usoda balkanskih narodov je izključno v njihovih rokah.

Na slabo pot vodi balkanske narode vsak, bodisi posamezno ali kot celoto, ki jih vodi v službo kake velesile, ker bi v tujih rokah neizogibno postali orodje v boju proti drugim velesilam.

Mi moremo popolnoma sami, brez varuha, obvarovati svojo nevtralnost v vojnih spopadih med velesilami zaradi njihovih gospodarskih in vojaškogospodarskih nasprotstev. Mi moremo popolnoma sami zavarovati mir na naših mejah in na našem polotoku. Mi moremo popolnoma sami zavarovati svojo proizvodnjo in koristno zameno naših proizvodov s proizvodi drugih narodov. Potrebno je samo urediti na pameten način medsebojne odnose med bal-

Finci se obupno branijo

Ruska vojska napada Finsko na kopnem in na morju

Med sov. in finsko vojsko se vodijo krvavi boji v Kareliji, pokrajini severno od Leningrada, to je na onem ozkem pasu zemlje, ki ga obdaja na zapadu Finski zaliv, na vzhodu pa ogromno Ladoško jezero.

Nadalje napadajo ruske čete vzhodno Ladoškega jezera, potem na polotoku Ribači in v okolici morske luke Petsamo (edine finske luke v Ledenem morju).

Boji vzhodno od Ladoškega jezera, kjer poskuša ruska armada prodreti v Karelijo in priti za hrbet finski vojski na karelijski »Maginotovi črti«, so silno krvavi. Izkazalo se je, da imajo Finci utrjen tudi ta predel meje.

Sedanji čas za vojskovanje na Finskem ni ugoden. Na severu vlada polarna noč in nov sneg je pokril zemljo. Razen tega je vsa Finska naravnost preplavljena z jezeri, ki jih je okrog 30.000, ako računamo samo večja.

Finsko vojno poročilo

Finska vojna poročila omenjajo, da se je Fincev posrečilo ponovno zavzeti luko Petsamo, ki so jo že zavzeli Rusi in pa, da so ustavili napredovanje ruske armade v Kareliji.

Nadalje trdijo Finci, da so doslej se-

Proglas finske socialno-demokratske stranke in delavskih strokovnih organizacij

Vodstvo socialno demokratske stranke in delavskih strokovnih organizacij na Finskem je izdalo proglas, v katerem izjavlja, da bo finsko delavstvo branilo svobodno in demokratično finsko republiko pred napadom. Ta naravna obramba pa niti najmanj ne zmanjšuje želje finskega naroda in de-

strelili 25 sovjetskih letal in uničili 36 tankov.

Obalske baterije so pri luki Hangö zadele rusko križarko »Kirov«. Dočim Finci trdijo, da se je potopila, zanikajo Rusi to vest in pravijo, da se je poškodovana umaknila na odprto morje.

Rusko vojno poročilo

je kratkobesedno in ugotavlja samo, da se operacijo razvijajo po načrtu ter da ruske čete napredujejo.

Skoraj gotovo je, da glavne sile ruske vojske še niso stopile v akcijo.

Nova finska vlada

Po izbruhu vojne je finska vlada odstopila. Nova vlada je sestavljena iz vseh finskih strank. Na čelu vlade je ministrski predsednik Kajander. Zunanji minister pa je dr. Tanner. Dosedanji zunanji minister Erkkö ni več v vladi. Nova vlada je izjavila, da je pripravljena skleniti s Sovjetsko Rusijo mir, prav tako pa tudi braniti republiko.

Finska vlada pod sovjetsko zaščito

V Terjokiju ob rusko-finski meji se

Glavno mesto Helsinki, cilj letalskih napadov

Ruska vojna mornarica je bombardirala doslej veliko mest ob obali Finskega zaliva, zlasti pa glavno mesto Helsinki. Na mesto so zmetali tudi ruski aeroplani ogromno število bomb. Zato je finska vlada odredila izselitev vsega prebivalstva. Doslej so ruske bombe usmrtilo okrog 80 žen in otrok ter neborcev. Ako pojde tako naprej, bo glavno mesto Finske druga Varšava.

je sestavila pod sovjetsko zaščito nova finska vlada, ki jo tvorijo komunisti. Ruska vlada je izjavila, da se ne bo pogajala z vlado v Helsinkih, ampak samo z novo vlado v Terjokiju. Seveda tudi v tem primeru ne bo Rusija opustila svojih zahtev, ki jih je stavila vladi v Helsinkih, ker se more zanesiti na varnost Rusije, to je da ji ne bo grozil noben napad s finskega ozemlja, samo tedaj, ako ima nadzorstvo nad glavnimi oporišči finske obale, kot ga ima v baltičkih državah.

Finska apelira na Društvo narodov

čigar članica je tudi Sovjetska Rusija. Po statutu Društva narodov so države članice obvezne, da urejujejo vse svoje spore mirnim potom in s posredovanjem Društva narodov. Finska zahteva od članic Društva narodov izvajanje sankcij proti Rusiji.

Švedski posredujejo za Fince

Iz Curiha poročajo: Finska vlada je naprosila švedskega poslanika v Moskvi, da posreduje za sklenitev miru med Finsko in Rusijo pod pogojem, da ostane Finska svobodna in neodvisna država.

sija tudi z Nemčijo, ki je v zadregi gladko pristala na sovjetske predloge glede baltičkih držav, razen tega pa je šla še korak dalje in ponudila s svoje strani Rusiji delitev Poljske ter brez dvoma tudi proste roke napram Finski.

Ruska oficijelna politika naglašja, da bi Finska utegnila postati izhodišče napada proti Rusiji, ki bi ga podvzele kakšne imeperialistične sile na severu. Ko je sovjetska vlada bila gotova z baltičskimi državami, je naslovila svoje zahteve tudi na Finsko, češ, da mora dobiti možnost neomejenega nadzorstva nad Finskim zalivom, skozi katerega vodi vodna pot v Leningrad in delom Karelije, to je pokrajine, ki leži severno od Leningrada ter istočasno nad finskim polotokom Ribači ter pristaniščem Petsamo, čigar posest pomeni popolno zaprtje vse komaj 50 km široke obale Finske v Ledenem morju.

Te zahteve je smatrala finska vlada kot nezdržljive s svojo neodvisnostjo, ker je smatrala, da bi z zasedbo otokov ob severni obali Finskega zaliva in luke Petsamo v Ledenem morju postala vsa dežela odvisna od Rusije.

Velike države so vedno stremele za čim bolj ugodnimi stratežnimi mejami in kjer so bile male države napoti tem stremeljenjem, je bilo mogoče samo dvoje: ali da so se prostovoljno podredile tujemu vplivu, ali pa da so morale nositi posledice svoje upornosti.

Ozadje vojnega spopada

In kaj je vzrok?

Švedsko časopisje piše tako-le:

Kakor rečeno tvorijo ti obmejni spopadi samo povod za krvavo razračunavanje. Vzroke je treba iskati drugje.

Sovjetska vlada hoče dobiti nadzorstvo nad čim večjim delom Baltičkega morja, zlasti pa nad Finskim zalivom, skozi katerega vodi morsk pot do Leningrada. Na severu pa hoče imeti Rusija v Ledenem morju pristanišče, ki pozimi ne zamrzne.

Ozemlje in morje, ki ga želi Sovjetska Rusija spraviti pod svojo nadzorstvo, je bilo nekoč del carske Rusije. Sovjetska Rusija se je pozneje temu ozemlju in morju odrekla in priznala vse novo nastale države na tem ozemlju. Ko pa so se v Evropi začeli novi zapletljaji, si je stvar premislila. Javnost sicer dolgo časa ni vedela za ta preokret sovjetske politike. Pogajanja, ki so se vodila med Angleži in Francozi ter Rusi, pa so odgnila kopreno raz sovjetske politike na severu. V teh pogajanjih se je prvič oficijelno naglasilo, da se čuti Rusija ogroženo od baltičkih držav in da zahteva jamstva, da se v teh državah ne bo zgodilo ničesar, kar bi ne ugajalo Moskvi. Na teh zahtevah so se pogajanja med Angleži in Francozi ter Rusi razbila. Angleži in Francozi so namreč vztrajali na tem, da so baltičke države svobodne in samostojne ter da ne morejo razpravljati o vprašanjih, ki se tičejo teh držav. Med tem pa se je v isti stvari pogajala Ru-

kanskimi državami To ni prav nič težko doseči, če imajo dobro voljo in pamet odgovorni ljudje. Nekateri težkoče se odpravijo lahko takoj. Druge ob priliki povratka miru in nove ureditve življenja v Evropi. Za danes je potrebno, da zmagata splošna briga za ohranitev zveze in da se v tuje mreže ne vjame niti en balkanski narod.

Ono, kar je življenjska potreba vseh, je organiziranje Balkana v svobodi in enakosti in ne iskanje varuha ne na vzhodu, ne na zahodu in ne na severu. Vodjo slepcev iščejo slepci, ki so nesposobni za preživljanje samih sebe. Zdravi in sposobni narodi pa sami v sebi nosijo dovolj življenjske sile.

Po dr. Ž. Topaloviću.

Anketa o draginji in povišanju mezd

se vrši danes, v torek, na banski upravi v Ljubljani. Svobodne strokovne organizacije so vložile predlog, da banska uprava skliče zastopnike delavskih in delodajalskih organizacij na anketo, na kateri naj se poizkuša doseči sporazum glede primerne povišanja mezd.

Enako zahtevo so stavile tudi svobodne organizacije nameščencev. — Vsekakor je treba v tem sporazumu določiti klavzulo, da se dalje zvišujejo meзде avtomatično, če bo draginja naraščala.

Nameščenke organizacije in draginja

Pred anketo za zvišanje plač.

Na povabilo Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije so se 28. novembra sestali poleg zastopnikov sklicateljic zastopniki sledečih nameščenskih organizacij: Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije, Slovenske nameščenske zveze, Zveze društev privatnih nameščencev in Zveze združenih zasebnih in trgovskih nameščencev za Slovenijo in razpravljali o položaju privatnih nameščencev v Sloveniji z ozirom na rastočo draginjo.

Po obširni in temeljiti razpravi so se vsi zastopniki izjavili za enoten nastop v tej akciji in sestavili svoje predloge, katere bodo enotno zastopali, predvsem pa na tozadevni anketi, ki je sklicuje ban na 5. decembra 1939.

Izdelali so sledeče predloge:

1. Sedanje mesečne plače naj se zvišajo takole:

Plače do din 1000 za 30%, plače do din 2000 za 25%, plače do din 3000 za 20% in plače nad din 3000 za 15%.

2. Nadaljna regulacija plač naj bi se vršila z draginjskimi dokladi na ta način, da se ustanovi premična skala draginjskih doklad, ki naj bi se ravnale po cenah v momentu vsakokratnega izplačila plač.

Ta skala naj se določi z indeksom potrošnje življenjskih potrebščin, katerega naj izdelajo zastopniki banovine z zastopniki delodajalskih in nameščenskih organizacij.

3. Da naj določi ban minimalne plače tudi za privatne nameščence, ker je dokazano, da velik del privatnih nameščencev še ni dosegel minimalnih plač, ki bi odgovarjale njihovemu gospodarskemu in socialnem položaju.

Socialne razmere zasebnih nameščencev

Večkrat smo že povdarjali, da ima naše delavstvo po realni vrednosti skoraj za 50% nižje plače, kakor jih je imelo pred vojno. Kakor pa dokazuje anketa, ugotovitve, se tudi nameščencem ne godi bolje. Od 2586 trgovskih nameščencev, na primer, jih je 1411, ki nimajo niti 720 din mesečne plače, to je 54,7% vseh trgovskih nameščencev.

Nič boljše ni v drugih panogah za privatne nameščence.

Tu ni potrebna le »draginjska doklada« ampak splošno zvišanje plač do življenjskega šstandarda najmanj za 40 do 50%.

Zasebni nameščenci bi se pač morali nekoliko bolj pobrigati za svojo strokovno organizacijo, ki je danes edino njih orožje.

Na zapadni fronti mirno

Na zapadni fronti ni nobenih posebnih vojnih dogodkov. Slabo vreme oviira tudi delovanje letal.

Dve nemški podmornici potopljeni

Nek francoski rušilec je potopil neko nemško podmornico dne 2. decembra. Istega dne je potopila neko nemško podmornico tudi neka angleška ri-

biška ladja, ki je oborožena s topovi.

Poseben stroj proti magnetičnim minam

je po Reuterjevem poročilu izumil nek strokovnjak v Franciji. Stroj pozroči eksplozijo magnetične mine pod vodo. Pravtako so baje iznašli tudi način lovljenja magnetičnih min iz vode, ne da bi eksplodirale.

Kako gledajo v svetu na dogodke v zvezi s Finsko

Nastop Rusije proti Finski ogorčeno obsoja vse časopise v Angliji, Franciji in Italiji ter Ameriki.

Na Švedskem, ki je neposredna sosedina Fincev, so v resnih skrbeh in seveda obžalujejo Fince, s katerimi so vsa leta po vojni v najboljših prijatelj-

skih odnošjih. Prav tako so s Finci Norvežani in Danci.

Izid vojne med Finsko in Sovjetsko Rusijo ne more biti dvomljiv. V borbi proti štirimilijonskemu finskemu narodu je Sovjetska Rusija, ki šteje 180 milijonov prebivalcev.

Doma in po svetu

Prihodnja številka našega lista bo izšla na mesto v sredo v četrtek, dne 7. decembra, ker je v petek in se na ta dan v tiskarni ne dela, vsled česar odpade številka, ki izide v petek. Opozorjamo vse cenjene naročnike na to spremembo, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

21. letnico Zedinjenja so po vsej državi proslavljali z večjimi in manjšimi prireditvami. Po sprejemu sporazuma med Srbi in Hrvati je dobilo praznovanje večji pomen, ...

Volilni zakon je gotov. Tako je povedal na shodu v Paračinu, dne 30. novembra, pravosodni minister dr. Laza Marković, ki je poverjen z izdelavo političnih zakonov. Zakon predvideva splošno tajno, enako in proporcionalno volilno pravico s kandidatskimi listami po okrožjih. Volilo se bo s kroglicami. O zakonu bo sklepal ministrski svet. Drugo pa je, kdaj bo ta zakon stopil v veljavo. »Slovenec« piše: »Dobro poučeni politični krogi pa povdarjajo, da sam volilni zakon še nikakor ne pomeni, da bi se takoj nato lahko že pričelo volilno gibanje, ker je razpis volitev predvsem odvisen od hitrejšega ali pa počasnejšega razvoja notranje politične situacije in pa seveda od zunanjepolitičnega položaja. Gotovo je samo to, da bo vlada svojo obljubo izpolnila in bo poslaniške volitve razpisala takoj, kakor hitro bo po njeni oceni nastopilo tako stanje, ki bo tudi v državnem interesu dopuščalo poslanske volitve.«

O samostojni banovini Sloveniji. Zagrebška »Nova Riječ« poroča: Jako ugledni bivši člani JRZ so izjavili te dni, da se je kljub same-mu podpisu sporazuma s Hrvati na seji JRZ vodstva v Ljubljani dr. Korošec izrekel proti temu, da se zahteva za Slovenijo položaj enak Hrvatski banovini.

Trije meseci hrvaške banovine. Hrvaški listi se mnogo bavijo z organizacijo hrvaške banovine in svare pred nestrplivostjo in maksimalnimi zahtevami. Organizacija banovine je težka stvar. Nestrpljiva javnost ne more vedeti, kaj je mogoče in kaj ni. To je v rokah odgovornih ljudi, ki lahko presoajo položaj in razmere. Ti so v teh mesecih storili mnogo, če so kaj pogrešili, je to, kar se zgodi vsakemu, ki dela.

Ženska volilna pravica na Hrvaškem. Na Hrvaškem pripravljajo volilni red za banovino Hrvatsko. — V načrtu volilnega reda pa še ni vnešena ženska volilna pravica. Današnja doba opravičuje ženo do volilne pravice in hrvaške žene, ki so vsekakor na višku dobe, naj jo zahtevajo! »Hrvatski dnevnik« je o tem že pisal s pristavkom, da bodo žene dobile volilno pravico, ko bo čas za to.

Ob priliki obiska bana dr. Šubašića v Splitu je bilo v Splitu in okolici aretiranih okrog 20 frankovcev. Na hiši, kjer je nastanjen frankovski klub, so bila na dan obiskaa bana dr. Šubašića zaprta vsa okna in tudi ni bila razobešana zastava.

Bilo pa prešlo. Na Hrvaškem so po uveljavljenju sporazuma začeli pristopati tudi železničarji v velikem številu v novo osnovano organizacijo hrvatskih železničarjev, ker so bili mnjenja, da bo sedaj naenkrat prišlo poboljšanje, ki ga tako težko pričakujejo. Ker pa ni bilo nič, so se začeli zopet razhajati in nekateri se vračajo v stare organizacije. Tudi v tem slučaju se je izkazalo, da ne bo delavstvu ničesar navrženo.

Kako bo s pragmatiko uslužbencev Delavske zbornice? Na seji zbornične uprave je govoril tudi imejitelj dosmrtnih službene pogodbe g. Preželj, ki je hvalil zbornično upravo, katere je na svoji seji, dne 19. novembra sklenila novo pragmatiko za uslužbence Delavske zbornice in potrdila tudi njegovo dosmrtno službeno razmerje, ki ... V svojih izvajanih je navedel tudi, da je dala uprava Delavske zbornice s tem vzpodbuden vzgled vsem delodajalcem. Obenem pa je izzvenelo to tudi kot neke vrste kritika bivše izvoljene uprave, ki da se ni dovolj brigala za usodo nameščencev Delavske zbornice. Poprejšnja izvoljena uprava Delavske zbornice je seveda tudi mislila na svoje uslužbence, da si ni z nikomur izmed njih sklepala dosmrtnih službenih pogodb, pač pa je izdelala pragmatiko, katere pa minister socialne politike, potem ko mu je bila predložena v odobritev, še ni rešil.

Tudi Čehi in Slovaki, katerih živi v naši državi okrog 80.000, nameravajo pri bodočih volitvah v skupščino postaviti svoje lastne kandidiate.

Nova uprava Pokojninskega zavoda. Kljub pritožbi akcijskega odbora »Koncentracijske kandidatne liste« zavarovancev Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani radi razveljavljanja kandidatne liste, o kateri bo šele sklepal državni svet, je predsednik Pokojninskega zavoda dr. Ante Milavec sklical minulo nedeljo v Ljubljani občni zbor Pokojninskega zavoda, na katerem je bila izvoljena nova uprava. Takšno postopanje gotovo ni v skladu z željami in interesi pretežne večine zavarovancev Pokojninskega zavoda, ki nove uprave niso izvolili, ... Na občnem zboru je prišlo do ostrih prerekanj z izvoljenimi delegati iz Dalmacije, ki so protestirali proti takemu načinu upravljanja tega važnega zavoda za nameščence in se izjavili za odcepitev zavarovancev v Dalmaciji od ljubljanskega Pokojninskega zavoda in priključitev k Pokojninskemu zavodu v Zagrebu. Proti temu pa so se izrekli Slovenci, ki so zahtevali, da se v tem slučaju razmeji tudi premoženje SUZORA itd. Nameščenci pa pravijo: razpišite svobodne volitve v vse delavske institucije v Sloveniji in na Hrvaškem, svobodno izvoljeni delegati bodo že znali pravilno rešiti to vprašanje.

Ljubljanski pokojninski zavod za nameščence postane tudi žrtev epidemične parcelacije. Logično je, da pripadejo dalmatinski zavarovanci hrvaškemu pokojninskemu zavodu, ker tvorijo z njim teritorialno skupnost. Ljubljanski pokojninski zavod izgubi z dalmatinskimi zavarovanci okoli 2500 zavarovancev in okoli 10 milijonov dinarjev na prejemkih.

Razdelitev imetja zveze nameščencev socialnega zavarovanja. Ker je na kongresu v Subotici prišlo do reorganizacije doslej centralistično urejene zveze nameščencev socialnega zavarovanja, je bila razdeljena tudi imovina na ta način, da dobi od din 60.000 organizacija na Hrvaškem skoro polovico (46,76 odstotkov).

Še 250.000 Angležev bo vpoklicanih pod orožje. Angleški listi naglašajo, da je to najboljši dokaz sodelovanja s Francijo.

Zane Grey:

41

Mož iz gozda

Komaj je pojenjalo, že se je oglasilo novo pritrjeno rjovenje, to pot od severa, ki je zarmlo, pa zopet naraslo. Helen je ležala negibno in šepetala Bo na uho. Potem je slišala, kako je prihruamel nov zagon vetra, se zopet zlomil in utihnil. Tako divja takvihar v gorskih gozdovih.

Nežna prha dežnih kapelj je udarila ob katanizirano šotorno platno in opomnila Helen, da naj ne pozabi na Dalejeve naredbe. Potegnila je težko odejo preko glave ter jo v obliki glavnice namestila nad sedlom. Potem pa je v tesnem in toplem objemu skupaj z Bo zaklopila oči. Počasi ji je zamrla zavest, da se nahaja v temnem gozdu, v vetru in dežju. Poslednje, kar je še zaznamovala s svojimi čuti, je bil smrad po dimu, ki ga je zanašal veter pod šotorovino.

Čim je odprla oči, se je takoj spomnila vseh podrobnosti, kakor da je pretekel šele kratek hip. Toda bil je že svetel dan, četudi siv in oblačen. Okoli borovcev se je ovijala megla. Ogenj je veselo pokal, moder dim se je vil kvišku in duhteč vonj vroče kave je polnil ozračje. Konji so stali v bližini in se igrali, grizoč drug drugega in obdelujoč se s kopiti. Bo je spala, pogreznjena v globok spanec. Dale si je dal opravka pri tabornem ognju. Ko je Helen opazovala lovca, je videla, kako je prenehal v svojem delu, prisluskujoč nastavljen uho in potem poln upanja gledal v daljavo. V tem hipu se je začul glas iz

gozda. Helen je spoznala Royev glas. Potem je čula brozganje po vodi in topot konjskih kopit. Par hipov nato je pridiral usnjenorjavi mustang v taborišče, v sedlu pa je sedel Roy.

»Dobro jutro za nas, slabo za žabe.«
»Halo, Roy!« je pozdravil Dale, ki kar ni mogel prikrivati veselja. »Pričakoval sem te.«

Roy je zdrsnil raz svojega mustanga brez vsakega napora, s svojimi spretnimi rokami je odpel konju podpas in ga razsedlal. Kapa kosmata je bila polna in penasta in vrhu tega še vsa premočena od dežja, da je kar curljalo od nje. Konj je težko sopesel in iz njega se je naravnost kadilo.

»Si pač naglo jezdil«, je pripomnil Dale.

»Seveda«, je odvrnil Roy. Potem je zagledal Helen, ki se je vsedla na ležišču, si z rokama popravljalala lase in strmela vanj.

»Dobro jutro, gospodična. Dobre novice prinašam.«

»Hvala Bogu!« je zamrmrala Helen, potem pa je pričela tresti Bo. Mlada dama se je prebudila, toda najraje bi bila spala še naprej. »Bo! Bo! Vstani! Gospod Roy se je vrnil.«

Nato je Bo zlezla pokonci; bila je vsa razkušana in zaspana.

»O, kako me vse boli!« je vzdihovala. Naglo se je ozrla po taborišču in že je tudi vprašala: »Ali je zajtrk gotov?«

»Skoro da. In tudi štruklji so od danes zjutraj«, je odvrnil Dale. Naglica, s katero je zavezovala svo-

je škornje na zadrgo, je razodevala, da je bila dobrega zdravja. Helen je pograbila svojo potno torbo in nato sta se podali obe k nekem ploščnatem kamnu poleg vrelca, kjer pa sta kljub temu mogli razločno čuti pogovor obeh mož.

»Koliko časa pa še misliš postajati tod okoli, predno se ti bo končno zljubilo, da boš spregovoril?« je vprašal Dale.

»Kakor sem bil rekel, Milt«, je odvrnil Roy. »Ta jezdec, ki vas je bil srečal na poti, je bil Ansonov sel. On in njegova tolpa so nam bili kmalu na sledi. Okrog desetih sem videl, da se bližajo. Potem sem jo potegnil v gozd. Ostal sem gozdu, skrit med drevjem, vendar dovolj blizu, da sem lahko videl, v katero smer jo bodo udarili; seveda so zgubili tvojo sled. Potem so se razpršili po gozdu, vedno bolj proti jugu, kajti naravno je, da so mislili, da jo boš ti ubral po južnem pobočju Old Baldya v loku proti Pini. Kakšnega posebno pametnega stezosledca, ki bi se kaj spoznal na sledove konjskih kopit, ni v Snakejevi tolpi, to je gotovo. Hm, sledil sem jim kakšno dobro uro, dokler se niso oddaljili več milj daleč od naše sledi. Potem sem jezdil več milj nazaj, do kraja, kjer si ti zavil v gozd; tamkaj sem čakal vse popoldne do mraka; mislil sem namreč, da bodo prišli po sledi nazaj. Toda očitno niso mislili na kaj takega. Jahal sem potem še kratek kos poti naprej in taboril v gozdu, še predno pa se je pričelo daniti, sem se znova podal na pot.«

»Doslej je torej šlo vse v redu«, je odvrnil Dale. (Dalje priložnost.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Veliko javno zborovanje strokovnih organizacij

V torek, dne 28. t. m. se je vršil v »Delavskem domu« v Trbovljah shod, ki so ga priredile strokovne organizacije ZRJ, JSZ in NSZ, na katerem se je poročalo o posledicah naraščajoče draginje in o dosedaj podvzetih protiukrepih. Zborovanje je bilo izredno dobro obiskano, saj se je napolnila velika dvorana »Delavskega doma« z galerijo do zadnjega kotička. Prvi je poročal s. Pliberšek Franc o položaju rudarskega delavstva v Sloveniji, ki je prizadel vsled draginje. Za JSZ je poročal g. Križnik Filip, kako bi se dalo odpravo sedanjemu stanju. Za NSZ je govoril g. Makše Božidar. Za ZRJ je govoril s. Jurij Arh, kateri je v daljšem govoru obrazložil pomen zborovanja in akcije, ki se vodi za omiljenje posledic draginje. Primerjal je organizacijsko moč delavstva in njegove zahteve ter povdaril, da bo treba ojačiti organizacije, če bo hotelo rudarsko delavstvo doseči boljši položaj. Razen par neumestnih medklincev s strani neke sicer popolnoma indiferentne žene je poteklo zborovanje jako dostojno in zaključilo z zahtevo zborovalcev, da se mora vse storiti, da se ublaži vsled draginje nastali nevdružni položaj.

Zborovanju je predsedoval s. Alič, predsednik podružnice ZRJ, ki je po končanem referatu tudi zaključil to prepotrebno zborovanje.

»Svedrovci« v delavskem gibanju.

V vsakem pokretu so struje, ki imajo svoje poglede na razna vprašanja, ki se tičejo izvajanja od pokreta osvojenega programa oz. načel. Take struje so potem lahko bolj ali manj radikalne. V rudarskih revirjih nastajajo te struje iz načelnih razlogov, vsled vpliva od zunaj, od osebnega gledanja na pokret ali pa iz zgolj osebnih razlogov, to je iz odnosov do tega ali onega funkcionarja. V splošnem se take struje v enotnih organizacijah vedno dinijo v vprašanjih, ki so jim skupna in ki omogočajo obstoj pokreta. Med te struje, desno, levo in srednjo, ki so več ali manj ustvarljive, se pa vsiljuje četrta vrsta ljudi, to so takozvani »svedrovci«. Tem je vrtnanje v pokretu glavni cilj, bodisi proti pokretu kot takemu, proti posameznim funkcionarjem, ali pa proti tuj ali oni struji. Ti svedrovci so najbolj škodljiv element v pokretu, ker ubijajo pokret in ovirajo vsako koristno akcijo. Pokret ali organizacija, ki trpi v svoji sredini svedrovce, je bodisi preslabotna ali pa preveč neprevidna in bo te svoje napake prej ali slej plačala z življenjem. Zdrav pokret ali organizacija pa kaj kmalu obračuna s svedrovci in jih vrže, če ne skozi vrata, pa skozi okno svoje organizacije.

Svedrovec napada vsakega vidnejšega člana organizacije, vsak sklep, vsak korak, ki ga kak funkcionar stori za pokret. Svedrovec ni prav nobena skupna ali posamezna žrtev za blagor skupnosti toliko vredna, da bi v njen prid spregovorili četudi samo besedo, pač pa vrta in vrta, da bi v svoji okolici zasejal nezadovoljstvo in mržnjo do pokreta in podincev v pokretu.

Svedrovec si pa navadno nadene krinko »revolucionarja«, da lažje vrši svoje svedrovske posle. Po to krinko uganja svedrovec svoje razkrojevhalno delo v pokretu. Načelna levica je v pokretu ustvarljajoča in nima s temi svedrovci ničesar skupnega. Različna mnenja so gonilna sila napredka. Na dlani so dokazi, ki dokazujejo, da so v pokretih ravno funkcionarji, ki so načelno radikalni, dobri delavci. Toda »revolucionarni« svedrovci vrtajo tudi proti njim, jih blatijo in jim mečejo polena pod noge. Končno je treba še poudariti dejstvo, da je takšen svedrovec prvi, ki izda svojega sodelavca, postane denuncijant in se navadno znajde v popolnoma nasprotnih vrstah ter skoči ob prvi priliki delavskemu pokretu v hrbet. Tedaj šele pokaže svojo pravi izdajalski obraz. Zato naj vsak razredni delavski pokret ali organizacija čim prej izloči iz svoje srede svedrovce- izdajalce. F. P.

ČRNA PRI PREVALJAH

Za potvarjanje resnice je zelo izvežban neki gospod J., ki zaseda visoko mesto pri neki strokovni organizaciji. V tem oziru je posebno več. Strašno veselje ima, ako zaloti kakšnega našega člana, da mu potem servira in vsiljuje zmedene pojme iz svojega visokega političnega labirinta. Na vse kriplje se omenjeni gospod trudi prepričati naše ljudi, da obstoja v človeku glavni faktor jezik in da je vse drugo postranska stvar. Ta gospod še najbrže ni bil nikoli lačen, da mu ni bilo usojeno občutiti, da obstoja v človeku važnejši faktor od jezika, pred katerim obledi vprašanje prvega faktorja... Ako ne more na drug način doseči svoj namen, se potem poslužuje skrajnega sredstva, to je potvarjanja resnice. Nedavno tega je poskušal srečo pri našem sodruhu H. Za uvod je pričel: »Pri vaši organizaciji imate lepo urejeno, da lahko blagajnik kar zase kasirajo...« Javnosti bodi povedano samo to, kdor bi pri nas poneverjal denar, ga mi javno potom časopisa razgalimo in mislimo, da kaj takega ne bo nihče napravil. Slučaj pa je bil, da je nek bivši podblagajnik nabrani prispevek porabil v svoje svrhe, pa tega ni tajil in se tudi ni branil poravnati svoje ter je vse, izvzemši malega zneska, tudi poravnal. Zlonamerno nočemo skodlati človeku, zato ne obešamo tašnih stvari na velik zvon. Ko bi dotični ne bil hotel poravnati, pa vemo za uspešna sredstva, da bi to dosegli. Kjer je nadorstvo stalno na delu je tudi vsaka večja poneverba izključena. Naj gospod ne skrbi preveč za nas in naj raje posveti svoje zanimanje lastni organizaciji.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

MARIBOR

Veliko strokovno zborovanje vseh mariborskih delavcev in nameščencev

se bo vršilo v nedeljo, dne 10. decembra s pričetkom ob pol 10. uri dopoldne v Sokolskem domu (poprej »Union«).

Delavci, delavke, nameščenci! Gre za vaše interese, zato pridite vsi.

Zaupniški sestanek krajevnega medstrokovnega odbora. Minulo nedeljo se je vršil v dvorani Delavske zbornice zaupniški sestanek, ki ga je sklical Krajevni medstrokovni odbor. Sestanku je predsedoval s. Zidanšek, poročal pa je tajnik s. Vidovič, ki je pojasnil položaj delavstva z ozirom na naraščajočo draginjo, katere posledice čutijo predvsem revnejši sloji, t. j. delavstvo in nameščenci, mali kmetje, obrtniki itd. Predlagal je, da se skliče veliko strokovno zborovanje, delavstvo pa naj se oklene svobodnih strokovnih organizacij, da bo lahko uspešno branilo svoje interese. Govoril je dalje o socialnih ustanovah, v katerih delavstvo nima danes nobenega zastopnika, zato zahteva delavstvo razpis svobodnih volitev v vse delavske ustanove, kakor tudi uvedbo svobode zborovanja, govora in tiska. Poročilo s. Vidoviča je bilo sprejeto z dolgotrajnim odobravanjem. K debati so se nato priglasili ss. Čeh, Pertejan, Horvat in drugi, ki so dopolnili izvajanja referenta in zlasti v pogledu draginje zahtevali, da se podvzamejo strogi ukrepi in onemogoči spekulacija na račun delavcev in nameščencev itd. Hudo prizadeti so zlasti sezonski delavci, ki ne dobivajo v zimskem času od borze dela nobenih podpor, čeprav se jim v času zaposlitve odtegujejo v to svrhu ravnotako predpisan prispevek kakor ostalim delavcem. Ko so bila rešena nekatera organizacijska vprašanja, je predsednik s pozivom, da gredo vsi zaupniki na delo za utrditev svobodnih strokovnih organizacij, zaključil zaupniško zborovanje.

Zvišanje kazni za tujo propagando. Meseca septembra je bilo pred tukajšnjim sodiščem obsojenih šest oseb radi tuje propagande. Radi prenikajo odmerjene kazni se je pritožil državni tožilec na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki je sedaj obtožencem zvišalo kazni in sicer: Francu Listu od 3 let na 5 let težke ječe, Ivanu Švajhoferju od 5 mesecev na 8 mesecev težke ječe, Hermanu Tropsu od 10 mesecev na 2 leti in 3 mesece strogega zopora, Pernat Ervinu od 10 mesecev na 2 leti in 1 mesec težke ječe, Mihiču Milanu od 6 mesecev na 2 leti težke ječe, dočim je Jožici Pirnatovi bila nepogojna kazneni znižana v pogojno.

Narodno gledališče. Torek, dne 5. dec. ob 20. uri: »Lepa Vida«. Red A. Sredo zaprto. Četrtek ob 20. uri: »Prodana nevesta«. Prvič v tej sezoni.

PEČOVNIK

Zaključek mezdnege gibanja

Kakor je znano, je bilo v rudniku Pečovnik že od meseca avgusta tega leta mezdno gibanje, ki se je zaključilo v četrtek, dne 30. novembra t. l. Na tem rudniku je skupno zaposlenih 230 rudarskih delavcev in delavk. Razmere so tako za delavstvo kot za podjetje še zelo neugodne, za delavstvo vsled nizkih zasluzkov, za podjetje pa, ker mora mnogo investirati, če hoče pridobivati premog, ki bi bil dober za trg.

Na zaključni razpravi so sodelovali: za ZRJ s. Jurij Arh, za NSZ Božidar Makše in za II. skupino Pliberšek in Slapnik. Celotno povišanje znaša za delavstvo okrog 11,5 odst. Tako so se povišale plače kopačem za din 5, učnim kopačem za din 3, vozačem za din 3, zunanijim delavcem za din 3 do din 5, ženskam za din 2 in mladoletnim za din 1. Zvišala se je količina deputatnega premoga za 200 kg letno. Napredovalna doba za zunanje delavce, da se uvrste v vozaško kategorijo, se je znižala od 8 na 5 let, za učne kopače in vozače pa na 3 leta, le-ti se uvrste v višjo kategorijo, ako se odgovarjajoča mesta izprazni. Nadalje so se uredila še nekatera druga sporna vprašanja.

Značilno za delavstvo v rudniku Pečovnik je to, da je podjetje dobilo vtis, da se za mezdna pogajanja ne briga toliko delavstvo, kot pa delavsko zastopstvo. Res je, da se je delavstvo premalo živo zanimalo za svoja življenjska vprašanja in bi gotovo še dolgo čakalo na kakšen povišek, ako bi se zavedno in organizirano delavstvo ne zavzelo za stvar. Zopet lahko trdimo, da je morala organizacija izbojevati približek tudi onim delavcem, ki se do sedaj za organizacijo niso popolnoma nič brigali. Kako dolgo bodo organizirani delavci voljni bojevati se za neorganizirane, je pa drugo vprašanje, če ne bodo vsi sprevideli, da je samo potom organizacije možen boj za obstoj.

ZAGORJE OB SAVI

Smrt s. Dolška v tujini. Prejeli smo tužno vest, da je umrl za pljučnico naš sodruh Ivan Dolšek v Merlebachu v Franciji. Pokojni je šel pred leti v Francijo za boljšim zaslužkom, z družino vred. V septembru mesecu je zbolel za pljučnico. V tem času pa je prišel ukaz za izselitve iz dotičnih krajev. To je zadelo tudi njega, pri tem se je prehladil in kmalu nato umrl. Žena njegova je med tem odpotovala v drug kraj in je šele pred kratkim zvedela za njegovo smrt. Naj bo s. Dolšku v tujini izrečen naš poslednji pozdrav. Družnost. Njegovi težko prizadeti družini izrekamo naše najgloblje sožalje!

KRANJ

Predavanje v »Cankarjevem domu«. V sredo, dne 6. t. m. bo predavanje o temi: Od dreves-

Privatni in trgovski nameščenci se vabijo na sestanek, kateri se bo vršil v torek, dne 5. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije pri Novem svetu (Povodnik) v Mariboru, Jurčičeva ulica. Na sestanku se bo razpravljalo o naraščajoči draginji in o plačah nameščencev.

Predavanje »Vzajemnosti« se vrši tokrat izjemoma v četrtek, dne 7. decembra ob 8. uri zvečer; predava g. prof. Rudolf Rakuša o »Esperantu in delavstvu«, istočasno bo razstava esperantskih del. Ker bo predavanje zelo zanimivo, Vas vabimo, da se ga polnoštevilno udeležite.

Uredba o omejitvi avtomobilskega prometa s katero je do nadaljnjega prepovedana vožnja zasebnih potniških avtomobilov od sobote 14. ure do ponedeljka 8. ure, je stopila te dni v veljavo. Kršitelji te uredbe bodo kaznovani z globo do din 5000 in za zaporom do 30 dni. — Uredba je bila izdana radi štednje z bencinom.

Nov tržni red za mesto Maribor je te dni potrdila banska uprava.

Prvo številko novega lista »Južna stvarnost«, ki jo je nameraval izdajati F. Acimovič v Mariboru, je državno tožilstvo zaplenilo. List je natisnila »Ljudska tiskarna« in je bil deloma tiskan v cirilici, deloma pa v latinici in namenjen za južne dele države.

Pri karambolu na Aleksandrovi cesti je poštni voz trčil z nekim tovornim avtomobilom, pri čemur se je zlomilo oje voza. Tako je postal še staroveški poštni voz žrtev modernega motoriziranega prometa in to kljub počasni vožnji ali pa mogoče baš radi tega.

Po 22. letih so te dni v tukajšnji splošni bolnici izrezali kroglo, ki jo je nosil v svojem telesu 66-letni Jožef Sajd, posestnik iz Šmartna na Pohorju.

Za 160 din čokolade je odnesel nek vlomilec iz izložbe Helene Valentijeve v Frankopanovi ulici. Pocenil si je priiskrbel Miklavža.

21 požigov kmečkih domačij je pri zaslišanju priznal orožnikom hlapec Avguštin Korajžia, ki so ga koncem minulega meseca aretirali v okolici Slovenske Bistrice. Večino teh požigov je Korajžia izvršil v sedanjih letih v okolici Slovenske Bistrice, s čemur je povzročil ogromno škodo prizadetim. Požigalca so orožniki izročili sodišču. Požigalec je piroman, t. j. človek, ki uživa, kadar vidi ogenj in mu je požiganje nedolživa strast.

nega debila do papirja in časopisa. Predavanje je združeno s skiptičnimi slikami. Začetek ob 19. uri. Vstopnina za odrasle din 2, za mladino din 1. Papir je postal danes ena glavnih vsakodnevni potreb človeka. Kakšen velik vpliv je imela iznajdba cenenega papirja na kulturo in izobrazbo narodov! Predavatelj bo pokazal prve početke izdelave papirja in razvojno pot do današnjih dni. To je glavna vsebina predavanja, ki je za vsakega podučna in zanimiva.

JESENICE

Seja občinskega odbora

Na seji jeseniškega občinskega odbora dne 14. novembra so razpravljali na pobudo opozicije o sledečih predlogih: 1. da se obrne občinski odbor na bana, pravosodnega ministra in predsednika ministrskega sveta s prošnjo, naj se podeli splošna amnestija političnim kaznjencem, ki so po 5. septembru še ostali v kaznilnicah. Za predlog je glasovalo 6 odbornikov, sedem pa ni bilo tako da je propadel; 2. da občinski odbor z resolucijo zahteva takojšnjo ustanovitev »samoupravne Slovenije« z najmanj tistimi pristojnostmi, katere so bile prenesene na Banovino Hrvaško, s finančno samostojnostjo in z vsemi tistimi svoboščinami in poroštvu demokracije, kakršna so bila zagotovljena hrvaškemu narodu v Banovini Hrvaškis. Za ta predlog so glasovali 11 štirje odborniki.

MEŽICA

Draginja narašča od dne do dne, zlasti pa v našem industrijskem kraju. Vsak dan beremo v dnevnem časopisu pritožbe iz vseh močočih krajev o nelojalnem navijanju cen. Tisti, ki imajo kaj pod palcem kot brez uma letajo od trgovine do trgovine in nakupujejo zaloge, ne samo živila, temveč tudi manufakturo. Imeli smo priliko pri nas opazovati v poznih večernih urah cele transporte raznih življenjskih potrebščin, ki so se pomikali na domove onih, ki podnevi brez uma letajo iz prodajalne v prodajalno ter naročujejo vse mogoče stvari. A kaj naj počne ubog delavec, ki nima nič pod palcem? Znano nam je, da je višja oblast izdala nalog, da se po vseh občinah formirajo odbori za pobiranje draginje; vendar pri nas o obstoju kakšnega takega odbora nič ne vemo, da bi lahko skupno stopili spekulantom poštno na prste, kar bi bilo nujno potrebno.

POLJČANE

Smrtno se je ponesrečil na tukajšnji želez. postaji 50-letni železničar Valentin Prešeren. Ponesrečen je hotel prekoračiti železniški tir, pri tem pa je privozil osebni vlak. Prešeren je prišel pod kolesa lokomotive in je obležal razmesarjen na licu mesta mrtve.

CELJE

Pogreb. Pretekli petek je cinkarniško delavstvo spremilo že drugega sodruha in sodelavca, 67 letnega Lastnaka Alojza, na zadnji poti. Kljub svoji starosti je bil zaveden sodruh. Ni ga manjkalo nikdar na zborovanju in ne na predavanju. Bil je tudi dolgo leta zvest naročnik »Delavske Politike«, kar bi si morala jemati sedanja mlajša generacija za vzgled. — Ohranili ga bomo v lepem spominu kot priljubljeneja in zvestega sotrpina. Na zadnji poti smo ga spremili v velikem številu. Preostalim naše sožalje!

Brivski mojster g. Taček Avgust je poslal svojo izjavo v »Večernik«. V izjavi ni nič posebnega. Par stavkov, ki ne povedo ničesar in ne spremene niti malo tega kar smo ugotovili v »Delavski Politiki«. Sedaj nam je znano to, da g. Taček tišči v ospredje združenje in da ima svojo pravnega zastopnika. Če ima res tako skrb za brezposelne brivske pomočnike, naj izroči svojo brivnico takemu brezposelnemu pomočniku, ki je naš po srecu, duhu in krvi. Po njegovih delih ga bomo sodili.

Pozdrave pošilja s. Krk vsem sodrugom iz Cinkarne in prijateljem iz Essena v Nemčiji. Sporocla, da je skupaj z več Celjani in da se na skupnih večernih sestankih ob pivu spominajo vseh sodrugov v Celju.

Trajni kodri din 40.— Frizerski salon Frajle F.

KOŠAKI PRI MARIBORU

Viničarsko zborovanje. V nedeljo, dne 10. decembra se bo vršilo s pričetkom ob 9. uri dop. v gostilni Žizek v Košakih važno viničarsko predavanje, na katerem bo tolmačil s. dr. Reisman viničarsko uredbo. Zveza viničarjev in malih kofarjev poziva vse viničarje, da se tega zborovanja v čim večjem številu udeleže. — Odbor.

7000 cementnih delavcev je bilo odpuščenih iz službe

ker imajo čaje radi slabega izvoza vse dalmatinske cementarne prenapolnjene zaloge cementa. Radovedni smo, če se bodo cene cementu znižale. Zagrebški listi pa poročajo, da bi cement dalmatinskih tovarn nujno rabili v Zagrebu, za gradnjo zaklonskih, ker je samo ta cement sposoben oz. dovolj odporen za gradnjo utrb. toda tovarne ga v Zagreb ne smejo prodajati, ker tega ne dopusti kartel, ki je strogo razmeji področja, na katerih se sme prodajati cement te ali one tovarne.

Iz Česke

Naseljevanje med Čehi in Slovaki. D. N. B. poroča, da se je ob progri Berlin-Breslau-Bohumin-Zilina naselilo na meji med Čehi in Slovaki okrog tisoč nemških rodbin iz Posaarja. Nadalje bodo odrejena izseljenim nemškim rodbinam naselja okrog Prage, kjer so zgrajene takozvane letne weekend hišice.

Ustavljeno cepljenje otrok. Č. T. K. poroča o neutemeljenih govoricah, ki so se pojavile med ljudstvom glede cepljenja otrok proti difteriji. Vlada Protektorata je odredila to cepljenje, ker se je izkazalo cepivo kot uspešno in so se le v redkih slučajih pojavile motnje z oteklina, ki pa so se kmalu polegile. Polnoma neresnično je, da bi hotela vlada otrokom vcepiti sifilis. Da pa se ljudstvo pomiri, je vlada nadaljnje cepljenje otrok odložila do konca leta in se bo nadaljevalo po novem letu.

Pomanjkanje surovin. »Čsl. vestnik« poroča, da je morala tvrdka Bata odpustiti v svojih podružnicah okrog 30 tisoč prodajalcev in v svojih tovarnah okrog 7 tisoč delavcev vsled pomanjkanja surovin. Del Batinih tovarn je preurejen za vojno industrijo.

Žalostna usoda Judov. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina: »Ustanavljanje judovskega rezervata v provinciji Lublin maglo napreduje. Dasi meje rezervata še niso popolnoma določene, se vendar misli, da meri najmanj 12.000 kv. km. Mesto Lublin samo ne spada v rezervat, ampak služi le kot izhodišče za transporte proti jugu in jugovzhodu. Lublin je danes poln vlakov, ki dovažajo judovsko prebivalstvo. Včasih vozijo vlaki 40 km ven iz Lublina in pristanejo na odprtem polju, kjer morajo Judje izstopiti in si poiškati zasilno zavetje v okoliških vaseh. Do 10. novembra je prišlo v rezervat 45.000 Judov, predvsem iz Češko-moravskega protektorata. Dunaja in Vzhodne Prusije. Te Jude stražijo SS-oddelki in Judje se uporabljajo pri gradnji cest, železnice ter pri pozidavanju razrušenih zgradb. Nobeden možki do sedemdesetega leta in nobena ženska do petinpetdesetega leta se ne more temu delu odtegniti.«

Odpoved za židovske nameščence. Protektor rajha je izdal posebno odredbo z dne 23. oktobra, po kateri se lahko službeno razmerje židovskim nameščencem odpove vsakega prvega s 6 tedenskim odpovednim rokom. Za nje torej ne velja odpoved v okviru četrletja.

Kremacije v Plznu. V krematoriju mesta Plzna na Češkem je bilo v mesecu oktobru upepeljeno 37 umrlih oseb. Od upepeljenih je bilo 36 Čehov in 1 Nемеc, od veroizpovedi 15 katolikov, ostali člani češke cerkve, evangeli in 10 brez konfesije. Cerkvenih obredov je bilo 12, necerkvnenih 25. Od začetka leta je bilo v tem krematoriju 335 mrtvih upepeljenih.

